

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. május 9.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Útmutató az írásbeli vizsgafeladatok javításához

A dolgozatot a vizsgázó által használt színűtől eltérő színű tollal javítsa az alábbiak szerint!

1. Jó válasz	✓
2. Hiány(osság)	√—
3. Nem tartozik szorosan a megoldáshoz	[]
4. Felesleges, értékelhetetlen rész (áthúzás)	—————
5. Súlyos hiba, tartalmi tévedés (aláhúzás)	—————
6. Értelmetlen szöveg, logikai problémák (aláhúzás)	~~~~~
7. Nyelvhelyesség (aláhúzás)	
8. Durva helyesírási hiba (aláhúzás)	=====

(Durva helyesírási hiba:

- a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése,
- az összeolvadás, a hasonulás és a kiesés hibás írásmódja,
- kis- és nagy kezdőbetű tévesztése (pl. Római Birodalom, Széchenyi, napóleoni, németországi),
- igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása,
- tagadószó egybeírása,
- az ly- j tévesztése.)

A feladatok alatt található téglalapok közül a bal oldaliban a feladatra adható maximális pontszám van, a **jobb oldali téglalapba kell beírni a tanuló által elért összes/teljes pontszámot**.

A feladatok egyes részeinek megoldásáért járó **részpontszámokat** is írja a dolgozat(ok)ra!

Csak a megoldási útmutatóban megadott/megfogalmazott válaszelemeket fogadja el, és az egyes feladatoknál feltüntetett pontozás szerint értékeljen! A megadott válaszelemektől eltérést lehetővé tevő feladatokra, feladatelemekre (pl. indoklás) és feladattípusokra a részletes megoldási útmutatóban külön utalás található.

I. A rövid feladatok javítása, értékelése

Értékelési alapelv, hogy a javítókulcsban szereplő válaszelemeket kell jó válaszként elfogadni.

Pontozás

Jó válasz/válaszelem:	0,5 vagy 1 pont (a megoldókulcsban feltüntetettek szerint)
Rossz válasz:	0 pont
Hiányzó válasz:	0 pont

Azokra a feladatelemekre lehet 0,5 pontot adni, amelyeket a javítókulcs külön is megjelöl.

A megoldókulcsban megadott pontszám egy-egy eleme már tovább nem bontható.

Az egyes feladatrészek pontjainak összesítése során kapott pontszámot nem kell kerekíteni, lehet pl. 3,5 pont.

A több válaszelemből álló feladatok pontozása:

- ha 2 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 1–1 pont adható;
- ha 1 pont adható, és két válaszelemet vár el a feladat, akkor minden egyes hibátlan válaszelemért 0,5–0,5 pont adható.

A nem zárt végű feladatoknál (az indoklásoknál, szövegértelmezéseknél stb.) minden olyan megoldás elfogadható, amely tartalmilag megegyezik a megoldási útmutatóban szereplő válasszal. (Ezért ezeknél a feladatoknál a megoldások „Pl.”-val kezdődnek.)

Azoknál a feladatoknál, ahol több válaszelem közül kell a jó megoldást kiválasztani (pl. igaz-hamis), ott az összes válaszelem aláhúzása, megjelölése esetén a válasz nem értékelhető. Ha egy feladat meghatározza az elem(ek) számát, és a vizsgázó ennél többet ír, akkor a beírás sorrendjében kell értékelni.

A megoldásokért az előírt maximális pontot meghaladó „jutalompont” nem adható.

Hibás vagy hiányzó válaszelemek miatt pontot levonni nem szabad.

Ha az egyszerű, rövid feladatok összpontszáma egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).

A **kerettantervekben** szereplő személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők.

A megoldásban szereplő javítókulcstól csak **különösen indokolt esetben lehet eltérni**. Az eltérések okát a javítónak külön szöveges magyarázattal kell indokolnia.

II. A szöveges feladatok javítása, értékelése

1. A feladatválasztás

Összesen **három** feladat értékelhető:

- egy **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,
- egy **magyar** történelemre vonatkozó **hosszú** feladat.

A két magyar történelemre vonatkozó feladatnak **különböző korszakokra** kell vonatkoznia.

A feladatok értékelése a tanulók **hibás feladatválasztása esetén**

Ha *három feladatot oldott meg* a tanuló, de helytelenül választott a korszakok, a feladat-típus stb. vonatkozásában, akkor

- azt a feladatát (vagy feladatait) kell figyelmen kívül hagyni, amelyekben a legkevesebb pontot érte el, így az összpontszám kiszámításánál a legkisebb pontveszteség éri;
- azt az egy (kettő) feladatát kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nem jelöli egyértelműen választását, és a megoldások között van három olyan feladat, amelyik megfelel a választási szabályoknak, akkor a legkisebb sorszámú megoldott feladattól indulva, a jó választás szabályai alapján emelkedő számsorrendben kell a feladatokat értékelni (pl. 13., 15., 18. vagy 14., 15., 18.).

Ha a tanuló *háromnál több feladatba is belekezd*, de nincs három olyan feladata, amely megfelel a választási szempontoknak, akkor azokat a feladatait kell figyelembe venni, amely(ek) megfelel(nek) a választási szempontoknak, és amely(ek)ben a legtöbb pontot szerezte.

Ha a vizsgázó *mindegyik feladatba belekezd*, és nem jelzi egyértelműen választását, akkor a vizsgaleírásnak megfelelően a **13., 15., 20.** feladatok megoldását kell értékelni.

2. A feladatok értékelése

A feladatok **értékelésében** a következő szempontok a meghatározók:

- a) **feladatmegértés,**
- b) **követelményeknek** (kompetenciák, tartalmak) való megfelelés,
- c) **megszerkesztettség, nyelvhelyesség.**

A szöveges feladatok értékelése a **javítókulcs** felhasználásával történik, amely tartalmazza a konkrét értékelési szempontokat és a műveleteket, valamint a hozzájuk rendelhető tartalmakat.

a) Útmutató a feladatmegértés pontozásához:

A feladatmegértés kapcsán a következő szempontokat kell figyelembe venni.

- A feladat (téma, korszak) azonosítása: a diák a megadott problémáról, témáról, korszakról ír-e?
- A témataartás, a lényeg kiemelése: lényegre törően, a feladatban felvetett problémára koncentrálnak-e?
- Tartalmi mélység, kifejtettség: megállapításai és következtetései mennyire összetettek, illetve relevánsak-e a probléma szempontjából?
- A műveleti sokszínűség és eredményesség: használja-e a megfelelő forrásokat, és tud-e lényeges megállapításokat, következtetéseket tenni?

A feladatok konkrét értékelésénél az első lépés annak eldöntése, hogy a **feladatmegértésre** adható 4 vagy 8 pontból elért-e a vizsgázó legalább 1 pontot. Ha nem, akkor a feladat összpontszáma csak 0 pont lehet.

A problémamegoldó (rövid) feladatoknál

4 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

3 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használta a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7–8 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, a kifejtés arányos, logikus, lényegre törő. A források felhasználásával lényeges következtetéseket, megállapításokat fogalmaz meg, a konkrét és az általános megállapítások aránya kiegyensúlyozott.

4–6 pont akkor adható, ha a vizsgázó a problémát teljes körűen megértette és helyesen értelmezte, de a kifejtés aránytalan vagy nem lényegre törő.

2–3 pont akkor adható, ha a probléma megoldását csak részben dolgozta ki, és használta a forrásokat, de nem tesz lényegi megállapításokat.

1 pont akkor adható, ha legalább egy olyan megállapítást tesz, amely alapján igazolható, hogy a problémát megértette, de a kifejtés túlnyomó része nem a probléma értelmezésére vagy megoldására irányul.
--

0 pont akkor adható, ha nem érti meg, illetve teljes mértékben félreérti a feladatot, nem használja a forrásokat, megállapításai nem a probléma értelmezésére irányulnak.
--

b) A műveletek és a tartalmi elemek pontozása

A javítókulcsban az egyes kompetenciák (pl. idő- és térbeli tájékozódás, források használata) alkalmazásához kapcsolódó műveleteket „M”-mel, a hozzájuk rendelhető tartalmi elemeket pedig „T”-vel jelöltük.

Szoros összefüggés van természetesen a két értékelési szempont között, hiszen a **műveletek csak a konkrét tartalmakon keresztül értelmezhetők és értékelhetők**.

Egy művelethez a problémamegoldó (rövid) feladatok esetében egy-két tartalom kapcsolódik, míg az elemző feladatokban – különösképpen az eseményeket alakító tényezők feltárásánál – több, kettő-három tartalmi elem is rendelődik.

Ha a javítókulcsban egy művelethez csak egy tartalmi elem kapcsolódik, akkor a javításban a műveletek és a tartalmak **pontszámának is meg kell egyeznie**. (Például: rövid feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben*, a *Szaknyelv alkalmazása* és a *Források használata* szempontokra, illetve hosszú feladatok esetében a *Tájékozódás térben és időben* és a *Szaknyelv alkalmazása* szempontokra csak 0 vagy 2 vagy 4 pont adható.)

Ha a javítókulcsban egy művelethez több tartalmi elem kapcsolódik, akkor a köztük lévő szoros összefüggés miatt **bizonyos pontszámok nem adhatók** (például: rövid feladatoknál az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 4 pont, a hosszú feladatoknál a *Források használata* szempontra nem adható 1 és 5 pont, az *Eseményeket alakító tényezők feltárása* szempontra nem adható 1 és 6 pont).

Általános szabályként az egyes műveletek és az egyes tartalmak pontozásakor az alábbiakat kell érvényesíteni.

A „Műveletek” (M) pontozása

2 pont akkor adható, ha a hozzá tartozó, a vizsgázó által elért tartalmi pontszám magas (az elérhető maximális tartalmi pontszám több mint 50%-a).

1 pont akkor adható, ha a tartalmi pontszámokból a vizsgázó legalább 1 pontot elért, és a válasz nem tartalmaz durva hibát (téves adatot, megállapítást).
--

0 pont akkor adható, ha a vizsgázó a tartalmi elemekre nem szerzett pontot, és a válasza súlyos tévedést tartalmaz.
--

A tartalmi elemeknél szereplő példák (pl.) azt jelzik, hogy mely tartalmak fogadhatók el jó válaszként. **A tartalmi válaszelemek általában két részből állnak:** idő- és térmeghatározás; általános és konkrét fogalomhasználat; felsorolás (rögzítés, bemutatás) és következtetés (megállapítás). Ez a pontozásnál azt jelenti, hogy ha csak az egyik elemet tartalmazza a válasz, akkor 1 pontot, ha mindkettőt, akkor 2 pontot lehet adni. Természetesen a tartalmi válaszelemeknél – különösképpen a felsorolásoknál és következtetésekénél – másfajta jó kombináció is elfogadható, mint amit a javítókulcs tartalmaz! A javítókulcsban néhány tartalmi elemnél a „vagy” szóval elválasztva több jó válaszlehetőség is szerepel, mindez nem zárja ki, hogy más jó tartalmi elemeket is elfogadjon az értékelő.

A „Tartalmi elemek” (T) pontozása

2 pont akkor adható, ha a válasz megfelelő mennyiségű helyes adatot tartalmaz, az elemzés jó színvonalon hivatkozik a forrásokra (szerzőre, szándékokra, körülményekre stb.), valamint többféle jellemző, tipikus okot, következményt fogalmaz meg, és/vagy említ az eseményekhez kapcsolódó történelmi személyiségeket.

1 pont akkor adható, ha kevés és nem lényeges, nem a legjellemzőbb adatot, következtetést, megállapítást tartalmaz az elemzés.

0 pont akkor adható, ha nincsenek adatok, összefüggések, vagy ha teljesen hibás megállapítások vannak a megoldásban.

c) A „Megszerkesztettség, nyelvhelyesség” pontozása**A problémamegoldó (rövid) feladatoknál**

2 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, szerkesztett szöveg, melyben nincsenek durva helyesírási hibák.
--

1 pont akkor adható, ha több nyelvhelyességi és több durva helyesírási hiba van benne.

0 pont akkor adható, ha a megoldás csupán szavakból álló vázlat, nincsenek benne összefüggő mondatok.
--

Az elemző (hosszú) feladatoknál

7–8 pont akkor adható, ha a fogalmazás értelmes mondatokból álló, koherens, szerkesztett szöveg, felépítése logikus, arányosan igazodik a tartalmi kifejtéshez, megállapításai árnyaltak, több szempontúak, és nem tartalmaz nyelvtani vagy helyesírási hibát.

4–6 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de aránytalanul szerkesztett, vagy néhány megállapítása leegyszerűsített, egysíkú, kisebb nyelvhelyességi hibákat tartalmaz.
--

2–3 pont akkor adható, ha a szöveg értelmes mondatokból áll, de a szöveg rosszul szerkesztett, aránytalan, hiányos (pl. a bevezetés, tárgyalás, befejezés közül valamelyik hiányzik).
--

A szöveg megállapításai leegyszerűsítettek, egysíkúak, nyelvhelyességi hibákat tartalmaznak.
--

1 pont akkor adható, ha a válasz mondatokból áll, de a mondatok között alig van (tartalmi vagy nyelvi) összefüggés, és súlyos nyelvhelyességi és helyesírási hibákat tartalmaz.
--

0 pont akkor adható, ha a válasz vázaltszerű, csupán szavakból áll.
--

3. A szöveges feladatok terjedelme

Fontos szövegalkotási kompetencia, hogy a vizsgázó a gondolatait az előre meghatározott terjedelem keretei között fejtse ki. Indokolt esetben a kipontozott helyen megkezdett gondolat a lap üres helyein befejezhető, és ez a válaszelem is értékelhető. Ez a rövid feladatoknál kb. 2–3 sort, hosszú feladatoknál kb. 4–5 sort jelent.

4. A szöveges feladatok értékelésének javasolt menete

1. Tanulmányozza át a feladatok javítókulcsait!
2. Tekintse át az értékelési szempontsor mintáját!
3. Ellenőrizze a vizsgázó feladatválasztásait!
4. Legalább kétszer olvassa el a tanuló dolgozatát!
5. A javítókulcs elemei szerint állapítsa meg az egyes szempontok szerint elért pontszámot!
6. Állapítsa meg az összpontszámot, és az osztószám **(2)** segítségével számítsa át vizsgaponttá!
7. A vizsgapontokat feladatonként **ne kerekítse!**
8. **Számítsa ki a három esszéfeladatban elért összesített vizsgapontszámot! Ha ez az összpontszám egész szám, akkor nincs teendő, ha törtszám, akkor a matematika szabályai szerint egész számra kell kerekíteni (pl. 23,5 pont kerekítve 24 pont).**

III. A feladatlap összpontszámának megállapítása

Adja össze az I. és a II. összetevőben elért pontszámokat!

Táblázatok a feladatok értékeléséhez, pontozásához

Rövid választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	12	

Hosszú választ igénylő feladat

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	OSZTÓSZÁM 2	
Vizsgapont	21	

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. Az ókori Róma (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) (Iulius / Julius) Caesar
 b) triumvirátus (I. / első triumvirátus)
 c) A zsoldos hadsereg létrehozása. *(Elfogadható még: a veteránoknak földet adott.) (Más helyes válasz is elfogadható.)*
 d) 2.

2. Vallások (Elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont.)

Vallás:	a) buddhizmus	b) hinduizmus	c) iszlám vallás	d) kereszténység	e) zsidó vallás
Az állítás száma:	6.	1.	4.	3.	5.
A kép betűjele:	C	D	B	A	F

3. Középkori városfejlődés Magyarországon (Összesen 4 pont.)

- a) hegy és síkság találkozása, bánya(kincsek), folyó *(Bármelyik két válasz elfogadható. Más, tartalmilag azonos, illetve a felsoroltakon belüli konkrétabb válasz [pl. aranybánya, Duna] is elfogadható, amennyiben a forrásokon alapul.)* (Elemenként 1 pont.)
 b) A városlakók többsége idegen / német származású volt. *(Más, tartalmilag azonos válasz is elfogadható.)* (1 pont)
 c) 1. (1 pont)

4. Földrajzi felfedezések (Soronként 1 pont, összesen 4 pont.)

Pont csak akkor adható, ha az adott sorban a javítási-értékelési útmutatónak megfelelő számú X szerepel, a megadott hely(ek)en.

Állítás	Da Gama	Kolumbusz	Magellán	egyik sem
a) Útja során meg akarta találni az Indiába vezető tengeri utat.	X	X		
b) Spanyol szolgálatban indult útjára.		X	X	
c) Útja az angol gyarmatosítás kezdetét jelentette.				X
d) Egyik hajójának sikeres útja beigazolta azt a feltételezést, hogy a Föld gömb alakú.			X	

5. Urbéri rendelet (Elemenként 1 pont, összesen 4 pont.)

- a) szántó
 b) legelő
 c) robot
 d) kilenced

6. Ipari forradalmak (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a) 4.
 b) gyapotfelhasználás *(Elfogadható még: textilipar.)*
 c) Németország *(vagy Német Császárság vagy Német Birodalom)*

7. Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc (Összesen 4 pont.)**a)** (Elemenként 1 pont.)

1. Arad
2. Pest (*Elfogadható még: Pest-Buda, Buda-Pest, Budapest.*)
3. Pákozd (-Sukoró)

b) (A helyes sorrend 1 pont.)

2.	3.	1.
----	----	----

8. A nagy gazdasági világválság (Elemenként 1 pont, összesen 5 pont.)**a)**

1. túltermelés
2. bankzárlat
3. munkanélküliség

b) (Franklin Delano) Roosevelt**c)** az amerikai elnök megpróbálja megfékezni a válságot *vagy az elnök próbál nyeregben maradni vagy a válság az elnök sorsát is befolyásolhatja**(Más, hasonló értelmű válasz is elfogadható, de a kép mondanivaló nélküli egyszerű leírása – pl. az elnök a lónak / bikának ábrázolt országát üli meg – nem elegendő.)***9. A trianoni béke társadalmi következményei (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)**

Forrás sorszáma	Állítás betűjele
1.	d
2.	c
3.	e

10. Rákosi- és Kádár-korszak (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Rákosi-korszak:	B), C), E), F)
Kádár-korszak:	A), D)

11. Az Európai Unió intézményei (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

- a)** Európai Parlament
- b)** Európai Bizottság
- c)** Európai Unió Tanácsa

12. Helyi önkormányzatok (Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

Állítás	Igaz	Hamis
a) A polgármester megválasztása után esküt tesz a parlament előtt.		X
b) A helyi önkormányzat a település irányítását látja el.	X	
c) A képviselő-testület alakuló ülését a korábbi polgármester vezeti.		X
d) A törvény a rendszerváltás ötödik évfordulóján született.		X
e) A képviselő-testület minden ülésének nyilvánosnak kell lennie.		X
f) A polgármester fizetését a képviselő-testület állapítja meg.	X	

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

13. A levantei kereskedelem

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó alapvetően a levantei kereskedelmet mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. Velence szerepe a levantei kereskedelemben).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a levantei kereskedelem virágkora az érett középkorra tehető, és megállapítja, hogy jellemzően a Földközi-tenger keleti medencéjében (és a Fekete-tengeren) zajlott.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket. T Használja az általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. kereskedelem, áru, luxuscikk, város.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a velencei kereskedelem valamely sajátosságát a forrás alapján (pl. hajóépítés, flotta, pénzverés, kereskedelmi telepek), és tesz egy megállapítást Velence jelentőségével kapcsolatban (pl. a levantei kereskedelem ura, Európa leggazdagabb városa).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a levantei kereskedelem jellemzőit, és rávilágít jelentőségére. T Rögzít néhányat a levantei kereskedelem jellemző árucikkei közül (a Keletről Európába pl.: fűszerek, illatszerek, festékek, selyem, rabszolga; Európából a Keletre pl.: nemesfém, vas, fa, fegyver), és tesz egy megállapítást az árucikkkel kapcsolatban (pl. a Keletről jellemzően luxuscikkek érkeztek, Európából jellemzően pénzt és nyersanyagokat vittek ki, a Távol-Keletről arab közvetítéssel érkeztek áruk Európába) <i>vagy</i> megállapítja, hogy a távolsági kereskedelem a középkorban nagyrészt vízi úton zajlott. T Rögzíti, hogy a levantei kereskedelmet észak-itáliai városállamok bonyolították le <i>vagy</i> rögzíti, mit értünk levantei kereskedelem alatt (Földközi-tenger keleti medencéjének kereskedelme), és tesz egy megállapítást jelentőségére vonatkozóan (pl. ezen az útvonalon érkeztek Európába luxuscikkek, a földrajzi felfedezésekig ez biztosította az Európa és Ázsia közti gazdasági kapcsolatokat, fontos szerepe volt a keresztény Európa és a Kelet közti kulturális érintkezésben is) <i>vagy</i> utal a kereskedelem és a kereszties hadjáratok összefüggéseire.	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

14. Az ENSZ

(rövid)

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően az ENSZ Biztonsági Tanácsát és Közgyűlését, valamint létrehozásának fő célját mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a nagyhatalmak kiemelt szerepe a Biztonsági Tanácsban).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy az ENSZ a második világháború végén (1945-ben) alakult meg, és megállapítja a téma valamely térbeli jellemzőjét (pl. a világ majdnem összes állama tagja, San Franciscóban alakult meg, New Yorkban van a székhelye).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket. T Használja az általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. béke, szervezet, döntés, tagállam.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a Biztonsági Tanács összetételét (öt állandó és tíz ideiglenes tag) <i>vagy</i> hogy egy határozat meghozatalához legalább kilenc igen szavazatra van szükség, és megállapítja a nagyhatalmak kiemelt szerepét (vétójog).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja az ENSZ létrehozásának elsődleges célját, és ismerteti a Közgyűlés felépítésének, működésének fontosabb jellemzőit. T Rögzíti, hogy az ENSZ létrehozásának elsődleges célja a világ békéjének és biztonságának megteremtése volt, és megállapítja, hogy ezt az Alapokmány tartalmazza <i>vagy</i> tesz egy megállapítást a létrehozás előzményeire vonatkozóan (pl. a Népszövetség kudarca indokolta, a második világháborúban győztes hatalmak határozták el megalapítását) <i>vagy</i> utal az ENSZ korlátozott lehetőségeire a nemzetközi konfliktusok megoldásában. T Rögzíti a Közgyűlés összetételének egy fontos elemét (pl. minden tagállam képviselteti magát, minden tagállam egy szavazattal rendelkezik), és tesz egy megállapítást a működésével kapcsolatban (pl. évente egyszer ülésezik, többségi szavazással dönt, ez választja meg a főtitkárt, ez választja a Biztonsági Tanács ideiglenes tagjait).	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

15. IV. Béla intézkedései a tatárjárás után**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően IV. Béla tatárjárást követő intézkedéseit mutatja be. A válasz a forrás felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a szerviensek jogainak elismerése és a királyi hatalom megerősítésére irányuló törekvés közti összefüggés).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a tatárjárás 1241–42-ben volt <i>vagy</i> rögzíti IV. Béla uralkodásának évszámait (1235–1270), és utal a téma valamely földrajzi jellemzőjére (pl. megindult a városfejlődés, kialakult a nemesi vármegye, a kunokat az Alföldön telepítették le) <i>vagy</i> megnevez konkrét épülő várakat.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket. T Használja az általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. tatárjárás, újjáépítés, uralkodó, báró, nemes.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti, hogy IV. Béla elismerte a szerviensek jogait, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. ők alkották a kialakulóban lévő /köz/nemességet, ezzel az uralkodó saját hatalmát igyekezett erősíteni.)	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja IV. Béla tatárjárás utáni politikájának fontosabb lépéseit, és ismerteti ezek okait, hatásait. T Rögzíti, hogy IV. Béla tatárjárást követően birtokadományozásokba kezdett, és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. ez változást jelentett korábbi politikájához képest, ezzel megerősítette a bárói réteget, az adományozást a várépítéshez kötötte). T Rögzíti IV. Béla egy további – a tatárjárást követő – intézkedését (pl. a kunok betelepítése, hospesek betelepítése, városi kiváltságok adományozása), és tesz egy megállapítást erre vonatkozóan (pl. IV. Béla fő célja a tatárjárás után az újjáépítés volt, intézkedései a társadalmi viszonyok átalakulásának felgyorsulásához vezettek, ezzel is erősítette az ország védelmi képességét).	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

16. Magyarország három részre szakadása**(hosszú)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	A vizsgázó ismerteti Magyarország három részre szakadásának folyamatát, körülményeit. Az elemzés bemutatja Buda török kézre kerülésének okait, hátterét. A válasz lényegre törően mutatja be az ország három részre szakadásának következményeit (tartós török berendezkedés, Erdély sajátos szerepe, a Habsburgok magyarországi királysága). A vizsgázó a témára vonatkozó tényeket, összefüggéseket, adatokat helyesen alkalmazza.	0–8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó ismeri a téma térbeli, kronológiai, összefüggéseit, azokat beépíti válaszába. T Említi a lényeges események helyszíneit és időpontját (Mohács 1526, Buda eleste 1541), megnevezi a három országrészt (Magyar Királyság / Királyi Magyarország, török hódoltság, Erdélyi Fejedelemség).	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket. T Használja az általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. hadsereg, béke, szultán, császár, Oszmán Birodalom, hódoltság, kettős királyválasztás.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le azokból. T Rögzíti a Mohács előtti Magyarország valamely problémáját (pl. a királyi bevételek jelentős csökkenése, a nemesség pártoskodása, hadfelszerelés hiánya), és megállapítja, hogy ezek hozzájárultak a mohácsi katonai vereséghez. T Bemutatja az 1538-as megállapodás tartalmát (pl. I. Ferdinánd és Szapolyai János kötötték, Szapolyai halála esetén I. Ferdinándé a magyar trón), és megállapítja valamelyik fél célját (pl. I. Ferdinánd meg akarja szerezni Magyarországot, Szapolyai és I. Ferdinánd el akarják kerülni a további háborúkat, a török terjeszkedésének megakadályozása) <i> vagy </i> megállapítja a megállapodás valamely következményét (pl. I. Ferdinánd sikertelenül próbálta bevenni Budát, Szapolyai saját fiára ruházza a magyar trónt, mindkét fél megszegi a megállapodást). T Rögzíti, hogy Szulejmán 1541-ben elfoglalta Budát, és ezzel kapcsolatos lényegi megállapítást tesz (pl. Szapolyai családja Erdélybe menekült, Buda tartósan török kézre került, a török csellel szerzi meg a korábban Szapolyainak átengedett várost).	0–8 [nem adható: 1 és 5]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja az ország három részre szakadásában szerepet játszó tényezőket, és vázolja a három részre szakadás főbb következményeit. T Rögzíti a mohácsi csata elvesztésének egy konkrét okát (pl. török túlerő, magyar taktikai hibák), és rámutat a csatavesztés valamely hatására, következményére (a magyar király és az országnagyok jelentős részének halála, a török hadsereg ellenőrzés alá vonta az ország középső részét).	0–10 [nem adható: 1 és 6]

	<p>T Rögzíti az ország két részre szakadásának tényét (kettős királyválasztás), és megállapítja ennek valamely összetevőjét (pl. Szapolyai vazallusi szerepe a szultánnal szemben, egyesítési törekvések megjelenése, a magyar nemesség megosztottsága).</p> <p>T Rögzíti, a török valamely Bécs elleni hadjáratát (1529, 1532), és megállapítja, hogy ezek a hadjáratok nem érték el céljukat <i>vagy</i> rögzíti a Buda elfoglalásában szerepet játszó tényezők valamelyikét (Szulejmán hódító törekvései, Szapolyai halála, Ferdinánd érvényt próbált szerezni a váradi békében foglaltaknak), és megállapítja, hogy 1541-re Magyarország három részre szakadt.</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	0–8
A feladatban elérhető összpontszám		42
Elérhető vizsgapontszám		21

17. A nemzeti eszme és a reformkori kultúra**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	<p>A vizsgázó alapvetően a nemzeti eszme megjelenését mutatja be a reformkor kulturális életében</p> <p>A válasz a források felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (pl. a nemzeti eszme megerősödése és a kultúra egyes területein tapasztalható változások).</p>	0–4
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi.</p> <p>T Rögzíti a reformkor időbeli határait (1825/1830/1832–1848), és utal a téma valamely térbeli vonatkozására (pl. Magyarország a Habsburg Birodalom része volt, a nacionalizmus a korabeli Európa fontos eszmeáramlata volt).</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket.</p> <p>T Használja az általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. reformkor, kultúra, nemzet, politika, nacionalizmus.</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük.</p> <p>T Rögzíti a képek alapján, milyen módon jelent meg a nemzeti eszme a kultúrában (pl. a magyar nyelvű irodalom fellendülése, a magyar nyelvű színjátszás fellendülése, a</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]

	nemzeti múltból vett témák feldolgozása, az idegen befolyás elleni küzdelem megjelenítése, nemzeti viselet elterjedése), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a nemzeti eszme a kulturális élet több területén is megjelent: irodalom, színház, zene, a nemzeti eszme megjelenése összekapcsolódott a romantikával, a magyar ruha viselésének politikai tartalma is volt).	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	<p>M A vizsgázó bemutatja a nemzeti eszme megjelenését a reformkor kulturális életében, és rávilágít ennek politikai hátterére.</p> <p>T Rögzíti, hogy a reformkorban a kultúra és a politika szorosan összekapcsolódott egymással, és tesz egy megállapítást azzal kapcsolatban, milyen politikai törekvésekkel állt összhangban a nemzeti kultúra fellendülése (pl. nagyobb nemzeti önállóság követelése, nemzetállami igények megfogalmazása, a „haza és haladás” gondolatának felvetése, kultúrnemzet fogalmának megjelenése).</p> <p>T Rögzíti a reformkor néhány nemzeti jellegű kulturális alkotását (pl. Nemzeti Színház, Nemzeti Múzeum, Magyar Tudós Társaság, Himnusz, Szózat), és megállapítja, hogy a nemzeti eszme jelentős szerepet töltött be a korszak kulturális életében (a reformkor a nemzeti kultúra virágkora volt).</p>	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

18. A kiegészítés**(hosszú)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladat-megértés	<p>A vizsgázó ismerteti a kiegészítés körülményeit, bemutatja annak tartalmát.</p> <p>A válasz lényegre törően ismerteti a kiegészítés megkötésének okait, belső és külső kényszereit.</p> <p>Az elemzés bemutatja a kiegészítés szerepét, jelentőségét.</p> <p>A vizsgázó a témára vonatkozó tényeket, összefüggéseket, adatokat helyesen alkalmazza.</p>	0–8
Tájékozódás térben és időben	<p>M A vizsgázó ismeri a téma alapvető kronológiai, topográfiai összefüggéseit, azokat beépíti válaszába.</p> <p>T Rögzíti, hogy a kiegészítést 1867-ben kötötték, és megnevezi az ennek következtében létrejött államot (Osztrák–Magyar Monarchia).</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	<p>M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket.</p> <p>T Használja az általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. passzív ellenállás, külpolitika, kormány, országgyűlés, dualizmus, közös ügyek.</p>	0–4 [nem adható: 1 és 3]

<p>Források használata</p>	<p>M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat és következtetéseket von le azokból.</p> <p>T Rögzíti Deák Ferenc cikkének valamely lényeges elemét (pl. Deák a megállapodást szükségesnek tartja, a Habsburg Birodalom felbomlása nem érdeke Magyarországnak), és tesz egy ezzel kapcsolatos érdemi megállapítást (pl. Deák kompromisszumra törekedett, Deák engedett az 1848-as törvényekből, a húsvéti cikkel váltak nyilvánossá a tárgyalások).</p> <p>T Rögzíti, hogy az osztrák csapatok 1866-ban Königrätz mellett vereséget szenvedtek a poroszoktól, és megállapítja, hogy Ausztria kiszorult a német egységből <i>vagy</i> ez felgyorsította a kiegyezési tárgyalásokat.</p> <p>T Rögzíti, hogy a kiegyezést követően a magyarok Ferenc Józsefet királlyá koronázták, és megállapítja, hogy ez elősegítette a megbékélést az uralkodó és a magyarok között <i>vagy</i> ezzel vált Ferenc József uralkodása törvényessé <i>vagy</i> megnevezi az esemény valamely körülményét (pl. időpont, helyszín, öltözet).</p>	<p>0–8 [nem adható: 1 és 5]</p>
<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó válaszában bemutatja a kiegyezés körülményeit, ismerteti a megállapodás megkötésében szerepet játszó meghatározó tényezőket.</p> <p>T Rögzíti, hogy a kiegyezés megkötésében szerepet játszottak külpolitikai tényezők (pl. Ausztria katonai vereségei, az olasz és a német egység folyamata, az európai hatalmi átrendeződés), és megállapítja, hogy Ausztria nagyhatalmi szerepének megtartásához szükség volt a megegyezésre.</p> <p>T Rögzíti, hogy a kiegyezést előmozdították belpolitikai, gazdasági tényezők is (pl. a passzív ellenállás / az önkényuralom nem volt tovább tartható, a gazdasági modernizáció kényszere), és megállapítja, hogy a magyar nemességnek is érdeke volt a megállapodás <i>vagy</i> ezzel lezárult az önkényuralom korszaka.</p> <p>T Rögzíti, hogy a kiegyezést a bécsi udvar és a magyar politikai elit kötötte, és megállapítja, hogy dualista állam jött létre <i>vagy</i> utal a nemzetiségi követelésekre, illetve a kiegyezés alternatíváira.</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	<p>0–10 [nem adható: 1 és 6]</p>
<p>Megszerkesztettség, nyelvhelyesség</p>	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	<p>0–8</p>
<p>A feladatban elérhető összpontszám</p>		<p>42</p>
<p>Elérhető vizsgapontszám</p>		<p>21</p>

19. A bethleni konszolidáció**(rövid)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó a bethleni konszolidáció gazdasági jellegzetességeit mutatja be, és a témára vonatkozó megállapításokat tesz. Rávilágít a konszolidáció fontosabb körülményeire (külső források bevonása, új pénz bevezetése). A válasz a forrás és ismeretei felhasználásával lényegi összefüggéseket tár fel (a gazdasági konszolidáció része volt a politikai-hatalmi helyzet stabilizálásának).	0–4
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó ismeri a téma térbeli, kronológiai, összefüggéseit, azokat beépíti válaszába. T Megemlíti, hogy Bethlen István 1921–31 között volt miniszterelnök Magyarországon.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket. T Használja az általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. konszolidáció, kölcsön, Nemzeti Bank, pengő, infláció, Népszövetség.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásban található információkat, és következtetéseket von le azokból. T Rögzíti, hogy Magyarország népszövetségi kölcsönt vett fel, és megállapítja, hogy Magyarországot felvették a Népszövetségbe <i>vagy</i> a felvett kölcsön elősegítette a konszolidációt <i>vagy</i> a plakát a jövőre vonatkozóan pozitív várakozást fejez ki.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Eseményeket alakító tényezők feltárása	M A vizsgázó bemutatja a gazdasági konszolidáció fontosabb lépéseit, és megvilágítja az intézkedések okait, azok jellemző hatásait. T Rögzíti a gazdasági konszolidációt szükségessé tevő tényezők valamelyikét (pl. háború, az Osztrák-Magyar Monarchia egységes piacának felbomlása, forradalmak, területek elcsatolása), és megállapítja a konszolidáció céljainak valamely elemét (pl. piacszerzés, szerkezeti átalakítás, infláció letörése, munkahelyteremtés). T Rögzíti a gazdasági konszolidációban fontos szerepet játszó pénzügyi intézkedéseket (népszövetségi kölcsön felvétele, a Magyar Nemzeti Bank megalakítása, új pénz bevezetése), és megállapítja, hogy a gazdasági konszolidáció sikeres volt <i>vagy</i> a gazdasági konszolidáció elősegítette a politikai konszolidációt is.	0–6 [nem adható: 1 és 4]
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	A kifejtés mondatokból áll, és a szöveg logikusan felépített. A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.	0–2
A FELADATBAN ELÉRHETŐ ÖSSZPONTSZÁM		24
ELÉRHETŐ VIZSGAPONTSZÁM		12

20. Kisebbségek Magyarországon**(hosszú)**

Szemponatok	Műveletek, tartalmak	Pont
Feladatmegértés	A vizsgázó alapvetően a mai magyar társadalom nemzeti és etnikai kisebbségeit mutatja be. Ismerteti demográfiai jellemzőiket. Bemutatja a kisebbségek jogi helyzetét. A vizsgázó válaszában felhasználja, értelmezi a forrásokat, azokból lényeges megállapításokat, következtetéseket fogalmaz meg.	0–8
Tájékozódás térben és időben	M A vizsgázó a történelmi eseményeket térben és időben elhelyezi. T Rögzíti, hogy a jelenleg hatályos nemzetiségi törvény a rendszerváltás (1989-90) után született, és válaszában a Magyarországon élő kisebbségeket mutatja be <i>vagy</i> utal a nemzetiségek területi eloszlására.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Szaknyelv alkalmazása	M A vizsgázó helyesen használja az általános fogalmakat és a témára vonatkozó szakkifejezéseket. T Használja az általános fogalmakat és a téma szakkifejezéseit: pl. kisebbség <i>vagy</i> nemzetiség, népesség, népszámlálás, jog, önkormányzat.	0–4 [nem adható: 1 és 3]
Források használata	M A vizsgázó beépíti válaszába a forrásokban található információkat, és következtetéseket von le belőlük. T Rögzíti a táblázatban szereplő adatok valamely fontos jellemzőjét (pl. 1980-ban a népszámláláson a becsült adatokhoz képest feleannyian vallották magukat németnek, 1990 és 2000 között megkétszereződött a magukat németnek vallók száma), és tesz egy érdemi megállapítást valamelyik eltéréssel kapcsolatban (pl. az egypárti diktatúra időszakában / a háború utáni kitelepítések miatt sokan nem vállalták, hogy a német kisebbséghez tartoznak, a közélet demokratizálódásának köszönhetően vallják ma már lényegesen többen németnek magukat). T Rögzíti, hogy a magyar állam a kisebbségek közösségi és egyéni jogait is elismeri <i>vagy</i> alapvető szabadságjognak ismeri el jogait, és megállapítja, hogy ez megfelel az (európai) demokratikus normáknak <i>vagy</i> a törvény a rendszerváltást követő demokratizálódás eredménye. T Rögzíti, hogy a kisebbséghez tartozás magyar állampolgársághoz kötött <i>vagy</i> a kisebbségként való elismerésnek feltétele a legalább egy évszázados magyarországi múlt, és tesz egy megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. jogi és történelmi szempontok is érvényesülnek, a bevándorlók nem minősülnek kisebbségnek).	0–8 [nem adható: 1 és 5]

<p>Eseményeket alakító tényezők feltárása</p>	<p>M A vizsgázó bemutatja a nemzeti kisebbségek helyzetét, és feltárja ennek fontos összetevőit.</p> <p>T Felsorol néhányat a legnagyobb létszámú kisebbségek közül (pl. cigány, német, szlovák, horvát, román, ukrán, szlovén, szerb stb.), és tesz egy megállapítást létszámukkal kapcsolatban (pl. a legnagyobb létszámú kisebbség vagy etnikum a cigány, a legnagyobb létszámú nemzeti kisebbség a német).</p> <p>T Rögzíti a kisebbségek valamely kollektív, illetve egyéni jogát (pl. önkormányzatot választhatnak, oktatáshoz való jog, nyelvhasználat), és tesz egy érdemi megállapítást ezzel kapcsolatban (pl. a választásokra négyévente, a helyhatósági választásokkal egy időben kerül sor, helyi és országos szintű önkormányzatok is működnek, az állam fenntart nemzeti kisebbségi nyelvű közoktatási intézményeket is).</p> <p>T Rögzíti, hogy kutatóknak és a népszámlálásoknak a kisebbségek létszámára vonatkozó adatai eltérhetnek, és megemlíti az eltérés egy jellemző okát (pl. a népszámláláson nem kötelező nyilatkozni a kisebbséghez való tartozásról, a kettős kötődés gyakorisága) <i>vagy</i> rögzíti, hogy Magyarországon ma a nemzeti kisebbségek aránya néhány százalék, és megemlíti ennek egy történelmi okát (pl. trianoni béke, lakosságcsere, kitelepítések).</p> <p>T Önálló ismereteivel, helyes megállapításaival kiegészíti és alátámasztja elemzését.</p>	<p>0–10 [nem adható: 1 és 6]</p>
<p>Megszerkesztettség, nyelvhelyesség</p>	<p>A kifejtés mondatokból áll, a mondatok világosak és egyértelműek.</p> <p>Az elemzés szerkesztett szöveg, a tartalom logikus kifejtését szolgálja.</p> <p>A vizsgázó megállapításai árnyalt elemzőkészségről tanúskodnak.</p> <p>A válasz nem tartalmaz súlyos nyelvhelyességi vagy helyesírási hibát.</p>	<p>0–8</p>
<p>A feladatban elérhető összpontszám</p>		<p>42</p>
<p>Elérhető vizsgapontszám</p>		<p>21</p>

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

6. feladat: Norman J. G. Pounds, Európa történelmi földrajza
8. feladat: cartoonmovement.com, sechistorical.org, dipity.com
9. feladat: urbanlegends.hu, nol.hu
10. feladat: http://gyujt.blog.hu/2008/05/20/politikai_plakatok, civertan.hu
17. feladat: www.keptar.oszk.hu
18. feladat: wikipedia.org, museum.hu